Ч. 1. Львів, четвер дня 1. (14.) січня 1909. Річник XIII.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім недїль і руских сьвят о 5½ год. пополудни.
Редакция, адмінїстрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. **пл. Домбровского (Хорунщини).** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене.— Рекламациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

З новим роком.

(Δ) Як в кождім добрім і розумнім господарстві конець року повинен кінчити ся оглядом минувшорічної роботи і уложенєм пляну до дальшої роботи в новім році, так само повинно се бути і в усякій національно-політичній і культурній роботі. Так буває поміж культурними народами, що з новим роком робить ся плян роботи для будучини, щоби довершити се, чого ще не зроблено, виповнити прогалини в роботі на ріжних царинах народного житя, а також направити сї похибки, сї недостачі і сї недомаганя, які ще проявили ся після огляду минувшорічної працї. Тільки така систематична, орґанічна, послідовна робота з добре обдуманим наперед пляном, з ясно і виразно витиченою цїлию може довести до доброго висліду і до гарного успіху. Одначе не досить ще доброго пляну роботи, ясно витиченої цїли наших народних змагань, але й потреба до виконаня сеї роботи скупленя всїх народних сил.

Ми вже в попереднім числї вказали на всепольску мобілїзацию, котра із щораз більшою нахабностию кидає ся на східну Галичину, нїбито для ратованя загроженого тут її національного стану посїданя, нїбито для обезпеки своєї народної меншости, але в дійсности є се мобілїзация з заборчим напрямом і то звернена на ріжні царини народного житя, не тільно на національно-полїтичне, але й на народо-господарске і культурне поле (особливо шкільництво). З прапором національного еґоїзму вирушають всеполяки до сего заборчого походу на Русь, щоби й тут захопити се, що ще остало в наших руках, здобути собі тут повну верховладу, щоби опісля довести до самостійности Галичини, відокремити її від усяких впливів центрального правительства, а краєве правительство зробити від себе одвічальним, а відтак прийде для них пора подати рускому народови услівя пожитя в Галичинї. Програма дуже ясна, цїль виразна!

Отже супроти сеї роботи треба й Русинам не тільки виробити собі добрий плян роботи в новім році, витичити собі ясно цїль наших змагань, а до всего того згромадити і зорґанїзувати всї щирі сили рускі, оперті на ч и с т о н а р о д н и х о с н о в а х. Наші невдачі, наші втрати треба головно приписати великій розтичі, а коли не вилічимо ся з взаїмної зависти і не перестанемо себе взаїмно пожирати, будемо дальше нидїти і падати. Отут не можемо собі відмовити наведеня г о л о с у з К о л о м и ї, котрий відозвав ся в »Дїлї«, де він чудним способом не був заглушений, бо як раз накликує до розумної і реальної роботи, замість голословного полїтиканьства. Ось що пише сей дописуватель:

„Від нового року має виходити в Коломиї наново часопись п. Трильовского: »Хлопська Правда“. Нїчогоб не мати проти того, як би не тї оправдані побоюваня, що п. Трильовский знов схоче розворушити ще не загоєну рану партийної ворожнечі. Н а р о д щ о п р а в д а, п р и в с я к і й н а г о д і в и с т у п а є п р о т и г о л о с л о в н о г о п о л ї т и к а н с т в а, а д о м а г а є т ь с я п р а ц ї н а е к о н о м і ч н і м п о л ї“. І працю сю роблять по наших селах і Поляки і москвофіли, але н е р о б л я т ь ї ї н а ш. д е м о к р а т и і р а д и к а л и. І коли одні звєкують собі довірє народа тим, що підносять його добробут, другі мають після кождої полїтичної акциї »Katzenjammer« і полишують чим раз страшнїйше розярене і огірчене по селах. Тепер, к о л и м а є м о к і л ь к а л ї т в і л ь н и х в і д п о л ї т и ч н о ї б о р о т ь б и, м о ж н а б и п р и с ь в я т и т и ї х е к о н о м і ч н і й о р ґ а н ї з а ц ї ї с е л я н ь с т в а; і коли зрозуміє сю думку редакция „Хлопскої Правди“ та схоче помагати її реалїзувати, то її поява буде бажана; в противнім разї л ї п ш е н а й б и н е в о с к р е с л а!“

„Коли говоримо о »Просьвітї« і »Хлопскій Правдї«, то годї не згадати про таку болючу справу, як незрозуміле бойкотоване »Просьвіти« радикалами. Годї зрозуміти чому члени »Січий« і »Народних Спілок« не мають вписувати ся до »Просьвіти« і до її читалень. З сього виходить хиба те, що коломийский і печенїжинський повіт разом мають всього 500 членів »Просьвіти«. Не дивувати ся тому, що задля недостачі книжочок „Просьвіти“ між народом сих повітів коломийскі книгарні не можуть настарчити селянам видань Білоуса. Крайна пора зрозуміти, що в єдности сила!“

В місцях розстріленими буквами, які вже ми підчеркнули, вказано, який настрій панує в широких народних верствах, виявлено наші хиби, зазначено лапідарними словами цїль нашої роботи, наших змагань. До того всего треба багато щирих і ревних сил, потреба їх зорґанїзувати для спільної роботи, отже потреба позбути ся того остракизму і виключности, тої розтичи, того розладу, взаїмної зависти, що так знесилює нашу суспільність. Отсего щиро бажаємо народови з новим роком!

Полїтичний огляд на 1908 р.

(+) Минув в полїтичному житю вельми неспокійний рік. В Австрийско-угорскій монархії склали ся важні події, відбували ся пристрастні боротьби, важні переміни в складі і напрямі полїтичних сторонництв, рік великого національного розятреня, університетских буч і релїгійної боротьби. Але побіч сих подій був се рік ювілейний, памятний незвичайно рідким обходом 60-лїтного володарства, в котрім припало монархії значне розширене державної области.

Вправдї вже в 1907 р. полагоджено австрийско-угорску угоду, але аж в 1908 відбили ся важкі наслїдки десятилїтної боротьби о сю угоду. В Х о р в а ц ї ї сподївали ся по сїй угодї наконечного здійсненя давних державно-правних домагань, одначе нове розчароване викликало там страшний заколот, котрому намагало ся угорске правительство після невдалої проби з Ракочдайом запобігти іменованєм відомого з рішучости бар. Равха хорватским баном 6. сїчня 1908 р. Одначе приїзд до Загреба бар. Равха, котрого сам др. Векерле назвав своїм висланником, викликав великі галабурди на улицях Загребу, котрі повторили ся з більшою ще силою в лютім. Переведені з кінцем лютого соймові вибори нанесли банови Равхови страшне пораженє, намаганє Равха до розбитя сербско-хорватскої коаліциї показало ся безуспішним і таким способом в Хорватиї панує донинї полїтичний розлад, так що правительство приневолене правити краєм без сойму.

Мимо австро-угорскої угоди не вернув мир між Австриєю а Угорщиною, як сего сподївав ся бар. Бек і обіцював в держ. радї, а се виявило ся наглядно в спорі о підвисшенє офіцирских плат в делеґациї в лютім і марцї, а ухвалою внесеня Лятур-Шрафль в сїй справі 15. лютого дійшло до справдешньої боротьби між обома делеґациями і наслїдком того вносив К л я м - М и р т і н і ц 25. лютого в австр. делеґациї, щоби відбуло ся спільне засїданє обидвох делеґаций. Лише торжественне запевненє спільного правительства, що оно вдоволить домаганю австр. делеґациї, довело до того, що она вдоволила ся на останнім засїданю 12. марця ухвалою внесеня гр. Ш т і р г а. Одначе с п і л ь н а р а д а м і н і с т р і в з 21. мая, котрого то дня відбув ся ю в і л е й н и й п о х і д д і т и й перед цїсарем в Шенбрунї, рішила ся на компромісом, котрий заперечив торжественному приреченю спільних міністрів з 12. марця. Наслїдком того бар. Е р е н т а л ь і бар. Ш е н а й х подали ся о відставку, одначе цїсар не приняв сеї просьби. Задля того в делеґацийній сесиї австрийскій в Пештї виступили христ. сусп. делеґати і делеґати з палати вельмож з гіскими докорами, котрих наслїдком був у п а д о к м і н і с т е р с т в а б а р. Б е к а 7. л и с т о п а д а. Так упав в пізнїйшій стичцї угодовий міністер-президент, котрий сподївав ся завести мир між обидвома державами монархії.

Мимо сеї відстрашаючої події бар. Ш е н а й х відважив ся в урядовій заяві з 19. грудня заповісти в і й с к о в у у г о д у з М а д я р а м и, не оглядаючи ся на Австрию, котра розривала би спільність армії і перемінювала угорске війско в примусову институцию для мадяршеня. Се викликало велике зворушенє в Австриї, а коли др. Векерле заявив ся 23. грудня в Шенбрунї, щоби там довершити сю угоду, застав зовсїм змінене положенє. День перед тим був бар. Біенерт на послуханю у цїсаря і станув там в сїй справі на становищи, яке опісля заняв в своїй промові виголошеній в палатї вельмож з нагоди розправи над буджет. провізориєю.

Вельми грізні розміри прибрала і н а ц і о н а л ь н а б о р о т ь б а к у л ь т у р н о - п о л ї т и ч н а. Жидовіле вольнодумно-нїмецке дневникарство накинуло ся задля промови д-ра Люеґера на католицкім вічу про визволенє університетів з самоволї жидівства і мнимого вольно-

думства німецкого і взивало до утвореня зъединеного сторонництва проти христ. суспільників в держ. раді. День в день підбурювано на університетах до сеї боротьби, а коли вольнодумні сторонництва не рвали ся дуже до сеї боротьби, звернуло ся се дневникарство до професорів і студентів. На чолї сего руху вольнодумного на університетах виступив проф. Вармунд, котрий в брошурах і на вічах обиджав католицкі почуваня населеня. Католицкі віча в Тиролю домагали ся рішучо усуненя сего чоловіка з університету, а всї австрийскі католики протестували проти того, щоби такий професор викладав на університеті церковне право.

Мінїстер-президент бар. Бек, котрий бажав за всяку ціну удержати д-ра Мархета на становищі мінїстра просьвіти, робив приреченя на обидва боки. На університетах повстали великі бучі. В Градци 16. мая побили студенти селян, що прибули яко гості на промоцию одного католицкого студента. У Відні кілька раз а найбільше 20. мая побито катол. студентів. Колиж проф. Вармунд проти ухвали сенату в Інсбруку заповів виклади з супружого права, застановлено виклади на університеті, а на се університетскі вольнодумці відповіли 2 червця змовою проти викладів, котра тривала до 22. червця (тимчасом 18. червця перенесено Вармунда до Праги). Тим способом закінчила ся боротьба на університетах, а невдоволене вольнодумне дневникарство докоряло задля сего пораженя вольнодумства проф. Вармундови слабостю характеру, коли тимчасом монарх в розмові з мінїстром Мархетом назвав войовничих професорів університетских „eine nette Gesellschaft«.

Нетерпимість супроти католиків виявили сї мнимі вольнодумці пізним лїтом з нагоди католицкого віча, що 6. вересня відбуло ся в Румбурґу і там проявили они свою здичілість. Підбурені товпи черни нападали на учасників катол. віча і зневажали їх найпоганїйшим способом.

Национальна боротьба довела до страшного заколоту і розладу. Плодом сего страшного розятреня була сумна подія з 12. цьвітня, убийство намісника Потоцкого руским социял демократом Мирославом Січиньским, а в Чехах і в Люблянї уличні ворохобнї, обструкция Німців в ческім соймі, биятики уличні в Празі між німецкими буршами і ческими радикалами, що довело наконечно до проголошеня доразових судів в Празі в сам день 60 лїтного володарства монарха дня 2. грудня.

Мінїстер-президент бар. Бек старає ся сю национальну боротьбу втихомирити языковим законом і обіцяв уже 28. лютого у »Fremdenblatt-і« внесенє такої предлоги в держ. раді, в часі великодних ферий приречено се поновлено і означено навіть певний речинець, одначе все скінчило ся приреченєм. Упадок бар. Бека лишив в спадщинї бар. Бінертови национально - політичну боротьбу.

На 1908 рік припадає обнова більшої части краєвих соймів на основі нових виборів, в декотрих краях з розширенєм виборчого права. Замітні були вибори до тирольского сойму, з котрих християнські суспільники вийшли яко найсильнїйше сторонництво, до чого їм помогли головно сільскі округи а в части також міста. В долїшній Австриї скінчили ся вибори соймові сьвітлою побідою христ. суспільників, а страшним пораженєм німецких вольводумців і социялістів, бо на 104 мандати з загальної і цензової куриї христ. сусп. здобули 91.

В Країнї віднесла повну побіду в соймових виборах христ. суспільне словіньске сторонництво, проти давнїйшої спілки Німців з словіньскими лїбералами.

До галицкого сойму відбували ся вибори на основі давної ординациї виборчої і они останутъ темною картиною в нашім народнім житю. Москвофіли скріплені всякими компромісами і консолїдациями, пособлювані крім того всеполяками, Радою народовою і намісником Потоцким, придбали собі 9 мандатів і утворили під проводом відомого коломийского амбасадора Дудикевича окремий „рускій клубъ“ і вивісили явно і рішучо прапор национального єдинства з Москалями та намагали ся ввести московщину в соймі. Важке отже було становище укр.-руского клюбу зложеного з 9 народних демократів і 3 радикалів під проводом д-ра Олесницкого. Одначе мимо пособлювання москвичів всеполяками і Подоляками повело ся укр.-рускому клюбови перевести вибір свого члена до кр. видїлу.

Найвизначнїйшою подією 1908. р. була прилука Боснії й Герцоговини до монархії проголошена 7. жовтня. Викликала она незвичайний відгомін в цілій Европі, бо стала певним доказом рішучої загран. політики австроугорскої.

Днями слави Габсбурскої монархії були ювілейні цїсарскі торжества в маю (чолобитня німецких союзних володарів під проводом цїсаря Вільгельма) 7. мая, торжественний народний похід 12. червця і чародійне осьвітленє Відня на передоднї 2. грудня. Якнебудь рік 1908 був роком великого політичного зворушеня під грозою війни, одначе розбурхані хвилї починають успокоювати ся а політичний овид випогоджує ся.

Неославізм і українство.

(△) Недавно вказали ми в новинках на баламутні погляди, які ґраф Бобріньский розповсюджує в Росії про українсько-руский нарід і про нашу укр.-руску народну ідею з того часу, як вийшов в близші зносини з всепольскими неославістами і з нашими галицкими москвичами Ґлєбовіцким, Верґуном і т. п. Та крім ґр. Бобріньского занимав ся жіво українською справою ще й другий член российскої думи, епископ Евльоґій, також член думскої правиці. Наведемо тут погляди київскої „Ради“ на заходи обидвох сих московских послів і їх погляди на українське питанє. Ось що пише „Рада“ про їх неославяньскі змагання:

„Сї праві члени думи беруть дуже діяльну участь в політиці, що близько торкаєть ся нашої української справи. Євлогій гаряче обстоює виділенє Холмщини з Царства Польского, щоб вратувати її людність від польонізациї. Гарною зброєю проти полонізму моглаб бути „рідна мова місцевого малоруского народу“ і епископ Євлогій нічого не мав би проти того, щоб її завести до шкіл, але... він боїть ся „мазепиньского сепаратизму“. Та сим самим страшилищем здаєть ся мазепиньский сепаратизм і для ґрафа Бобриньского. Не думаєм, що вельможний політик на стілько наївний, щоб розуміти сей сепаратизм буквально, себ то як справжнє відокремленє України від Росиї в самостійну державу; та се видно і з самого змісту єго розмови: ґраф допускає заходи Українців коло „відродження своїх пісень, музики, розвитку своєї музичної народної мови в житю і в школї і в деяких галузях лїтератури“; одним словом, коли хочете, ґраф Бобриньский стоїть за все, чого домагає ся сьвідоме українське громадянство в сфері национального житя, але єму антипатичні „політичні ексцеси“.

»Коли не все сказано щиро, то можна тільки завважити, що ґраф Бобриньский зовсїм не знайомий з історією українського руху та з єго характером. Колиб він завдав собі працї познайомитись з українством не з голосу єго ворогів, а з творів самих представників та ідейних проводирів українства, то він побачив би, що в основі української национальної проґрами лежать не політичні пляни відокремлення й сепаратизму, але інтереси просьвіти й культурно-громадского розвитку народних українських мас; автономічніж і федералїстичні домагання виставлялись тільки як найкращі форми забезпечення сих інтересів. І колиб ґраф Бобриньский справді поклякував ся тільки про те, щоб піднятн культуру й просьвіту на Україні, він міг би обстоювати їх в межах того режиму і тої форми державного ладу, який єму найбільше до вподоби. Але для ґр. Бобриньского інтереси українського народу дорогі по стільки, по скільки сей народ зливає ся з російским морем, „приобщає ся до російскої культури“; поки розвиває ся музика, пісня, деякі галузи лїтератури, ґраф ще зостає ся спокійний, але далї — будуть „політичні ексцеси“. Одначе звичайні правила льоґіки і досьвід відродження усіх славяньских народів показують, що на самій музиці й мові спинитись не можна; за сими першими проявами пробудження национальної сьвідомости — спершу серед інтелїґенциї — повинен йти широкий национальний рух, який захоплює все більші й більші круги народу. Инакше й не може бути: народність мусить або розвинути всї боки национального життя, сотворити свою власну национальну культуру, якаб задовольняла усї потреби єго духовного й громадского життя, або зріктись самостійного розвитку; тоді вона зникає з лиця землї, іде на укомплектоване і зміцнене сил другої народности, тратить своє ориґінальне обличе, свою колективну енерґію; загальний проґрес нічого не виграє від сего, хоч би в ролї переможця виступав і найблизший братнїй народ; навпаки — висхне тільки ще одно жерело загального культурного руху. Говорячи, що єму був симпатичний национальний рух у Галичині тільки до 80 років, ґраф Бобриньский показує, що єму не до вподоби вся та жвава орґанічна робота, яка почалась у Галичині над освітою й політичним осьвідомленєм народних мас — власне з 80 років; ся робота привела до того, що тепер бідна й обшарпана Галичина замість темної хлопскої маси має десятки тисяч орґанізованого й сьвідомого селянства, замість колишніх борців за правовіє та обряд, має енерґійну поступову інтелїґенцию, перейняту високим патріотизмом. І все те вдалось досягти тільки тоді, як громадский рух твердо став на национальній основі, коли опер ся на місцевому народному ґрунті, замість сподївання чужої помочи й перейманя чужих готових форм.

»Ми бачимо, як на Угорській Руси, котра цїлком пішла за москвофілами, се зреченє власної самобитности привело її трохи не до национальної смерти: москвофільство послужило мостом до мадяризациї. Тепер же знов сам епіскоп Євлогій признав ся нашому співробітникови, що обрусительна система на Холмщині довела своє повне банкротство. А у нас на Україні? Чи пригадати ґр. Бобриньскому клясичну фразу комітету мінїстрів про „низкий культурний рівень крестянъ малороссійскихъ губерній“? Ґраф Бобриньский сам признає, що на Україні

по школах треба вчити українскою мовою, тільки, мовляв, народною мовою, а не тою, якою пишуть галицкі Українці (так наче і в Московщині по сільских школах участь мовою фейлетонів „Нового Времени“).

„Се признане дуже характерне в устах неопанславіста. Десятки літ українске слово, і музика, і пісня терпіли нечувані навіть під старим турецким режімом утиски; панове славянофіли ані словечком не одізвались в обороні пригнобленої братньої мови; ще більше они цькували: »pollia verso?« Десятки років бореть ся Галичина проти польщини, а они спромоглись тільки посіяти заколот і ворожнечу, піддержуючи москвофільство, котре нарешті отверто пішло на услуги до Поляків. І після сего всього хіба не звучить фалшию отся неопанславістска заява про спочуте українскій школі Старі славянофіли отверто вигукували від лиця російского моря братам-славянам:

Зливайте ся: в море, ви—ручаї
Коріте ся і нахиляйте спину,
Хиліте ся під присуди мої!

„Новий славянофіл допускає переходну стадию до зілляня — українску мову по школах. І коли ґраф Бобриньский, в розпалі тяжкої боротьби українського народу в Галичині, захожує ся підтримувати єго болячку — москвофільство, то щож туг дивуватись, що у Львові він, апостол неопанславизму, зустрів „тільки погані відносини“, або що єго триюмфальний вонж по славяньским землям галицка українська молодь попсувала „тухлими арґументами!“

Листи Володимира Антоновича до Олександра Барвіньского.

В ч. 62 „Руслана“ 1908 р. з 15. (28.) марця подано (з нагоди смерти великого покійника) статю д-ра Богдана Барвіньского п. з.: Кілька споминів про пок. проф. Вол. Антоновича, в котрій зазначено близше знакомство, яке навязало ся між мною а проф. Антоновичом. Для доповненя сеї статї подаю тут три листи покійника, писані до мене з Праги і з Катанії (на Сицилії), а хоч они невеличкі обємом, але много значнізмістом і цінні ляпідарними замітками. Проф. Антонович був не тілько ученим істориком і археольоґом европейскої міри, але й знаменитим орґанїзатором і провідником всего руху і житя на Україні в тих важких часах, в які входить вся єго наукова і громадяньска діяльність. Около него обертало ся все национальне житє на Україні, він кермував усім рухом национальним і всею народною та науковою роботою і нічого дивного, що на него, як на керманича, звернені були арґусові очи ворогів самостійного розвитку украïньско-руского пароду. Тимто й приневолений він був до незвичайної обережности і обачности і задлятого вельми мало листував ся з людьми, а коли треба було порозумівати ся в народних і громадяньских справах, робив се посередно через повірників. Задлятого по проф. Антоновичу вельми мало остало листового материялу, бо писав хиба тоді, як був заграницею. Тим цікавійше буде отже для нашої суспільности пізнати хоч з тих дрібних останків єго погляди і засади.

Перший лист з 1891 з Праги відносить ся до єго подорожи для розсліду археольоґ. музеїв, а при сій нагоді він широко розмовляв з академ. молодежю і старшими громадянами у Львові, в Кракові, у Відні, щоби пояснити становище України до положеня витвореного соймовою заявою п. Романчука 25. листопада 1890 р. (т. зв. новою ерою). Радикали зґруповані коло „Народа“, розвели аґітацию проти народовців і входили в порозуміне в сій справі з москвофілами, котрих Антонович і вся Україна вважали ворогами укр.-руск. ідеї народної і всякі з ними компроміси і консолїдациї шкідними для сеї ідеї. З того становища заява п. Романчука найшла прихильний відгомін на Україні а також пок. Ол. Кониський піддержував сей самостійний напрям політики галицких народовців, далекий від усякої спілки з москвичами. За сею ідеєю вступав ся Кониський з усею силою на основі глибокого переконаня і доброго знаня відносин межинародних в Галичині і на Україні, тому то вельми легковажно поступив проф. Томашівский в посмертнім споминї про проф. Антоновича, називаючи становище пок. Кониського в сій справі політичною комедиєю. Кониський ділав щиро і на основі виробленого переконаня, попертого довголітним досьвідом і добрим знанем наших відносин, отже історикови се зовсім не лицювало щирі змаганя чоловіка, що чимало пострадав за нашу ідею і стілько літ трудив ся на нашій народній і письменьскій ниві, пятнувати політичною комедиєю. Може небавом буде спроможність подати до прилюдної відомости також широку і богату переписку Ол. Кониського, а тоді зможуть наші земляки впевнити ся, яку превелику кривду заподіяв проф. Томашівский покійникови так легковажно киненою фразою.

З третього листу проф. Антоновича писаного з Катанії 1901 р., з тих кількох речень можуть впевнити ся наші земляки, як глядів на політику взагалї, а також на нашу галицку чоловік незвичайно широкого і бистрого погляду, великого досьвіду політичного основаного на історичній науці і як незрілими супроти того є палкі пориви деяких молодих політиків, котрим ще вельми далеко і до такого досьвіду житєвого та політичного і до такого всесторонного наукового знаня, яким визначав ся покійний проф. Антонович.

У Львові 1. (14.) січня 1909.

Олександер Барвіньский.

I.

Прага 12/24 Січня 1891.

Високоповажний Добродію!

Говорив я в Кракові з тамошньойу громадою про Львівськи справи; вони далеко спокійнійши якъ Львівська редакція »Народа«, здається не бажають доконче сваритись, зонсім цураються москвофільства і казали мені, шчо всімі способами будуть старатися, на скількі від йіх це буде залежати, здержати »Нарід« від екстремів; лайка Народа ім самім не дуже то подобається и вони більше дорожать народнім ділом, як их Львівські приятели; загаломъ мені здали ся вони людьми умірковавими и шчирими, на скількі це можно було запримітити за два довги вечери розмови.

Не забудьте добродію попросити проф. Огоновского прислати мені до Віднья цифри, про яки я просив; мени дуже залежить на тому, шчоби зробити це діло для Просвіти, а без цифръ буде мені се дуже трудно[1]). До Відня я виіду після завтра и проживу тамъ день 5—7, адрес мій Leopoldstadt poste-restante. Фе-

Материяли до історії буковиньскої Руси.

(Дальше).

III.

Альманах „Руська Хата“.

З листів Із. Воробкевича і Ол. Барвіньского складаємо тут коротку історию виданя альманаха „Руська Хата“. Ся істория з двох боків цікава: раз тим, що показує, як тяжко було 1876 р. скласти хоч невеличкий альманах, а ще тяжше було єго розпродати; а друге тим, що довідуємо ся дещо про авторів котрі брали участь у сїм альманаху.

Гадку, видати таку збірку праць ріжних авторів, мали оба приятелї: Ол. Барвіньский і Із. Воробкевич уже давно, та дозріла вона в обох тілько в осени 1875 р., коли Ол. Барвіньский приїхав до Черновець на відкритє унїверситету та був гостем у Із. Воробкевича. Виданєм сего альманаха займив ся справді переважно Барвіньский*), але й Воробкевич стягав материяли, переписував ся з авторами та давав, за намовою Б-ого, усему фірму, як більше відомий письменник. Не радо він се спершу робив, бояв ся клопотів ти неприємностий, але Барвіньский не вступив ся і таки запряг В-а до спільної роботи. Гроший було на початок 111 зр, які дав Кулїш.

*) Олександер і Володимир.

Отже в марті 1876 розіслав Із. В. листи до ріжних авторів з просьбою о праці. В три місяцї потім ще раз просив листами о те саме, бо якось автори не спішили ся.

Але й се не богато помогло, бо крім праць Кулїша і Кулїшевої, які достарчив Барвіньский, і праць Із. Воробкевича та єго брата Григорія, вдало ся зібрати працї ще тілько від Федьковича („Довбуша“ не хотів спершу Із. В. приймити, бо річ за довга, як на альманах), Корнила Устияновича (три поезиї), Амвро ия Шанковского (Спомника про недавну бувальщину), Ізидора Мартиновича (Храм на буковиньскій Руси) та поезию Ом. Поповича. Так хоч „Руська Хата“ називала ся буковиньским альманахом, взяли в нїм участь і не Буковинцї, а навіть не украïнофіли, як Шанковский і Мартинович, котрим і полишено волю що до мови і правописи, бо не годили ся на жадні переміни та поправки. Вийшов із того альманах досить перістий, хоч і не без вартости. Відчували се і самі впорядчики єго, але годї було покидати почате дїло.

Друкував ся сей альманах в осени 1876 р. у Львові заходом Ол. Барвіньского і був би певно того року й вийшов, та у Барвіньского була тоді смертельно хора жінка, (котра померла в липцю 1877 р.) і він сам нездужав, через те й спізнив ся альманах і вийшов тілько з весною 1877 р. Купували єго мало хто, так що з друкарнею мали впорядчики рахунки за сю книжку ще 1881 р., поки нарештї — самі заплатили за друк та, що ще належало ся друкарнї. Із. Воробкевич зарік ся з того часу видавати які небудь альманахи і справді дотримав слова.

Вернїм ся тепер до сих звісток, які находимо в листах обох впорядників альманаха, про Федьковича, К. Устияновича і Із. Мартиновича.

Федькович перебував 1876. р. тяжку кризу у своїй души. Попав у песимізм (мотиви єго подані у „Диких думах“), займав ся астрольоґією і зарікав ся, писати більше для Русинів.*) В переднім слові до „Довбуша“, у котрім також повно слїдів містицизму поета, він так і каже, що се може й остатна лепта єго для народу...

Тілько по другім листї Із. Воробкевича Федьковича прислав дещо. »Прислав мені — пише Із. В. 21. червня 1876 — Федькович гарні поезиї, котрі прикрасять наш альманах; за два, три дни тобі пришлю. У »Волошинї« писав він у діяльоґу волоскі фрази, ті добреб було, щоби волоскою правописею напечатати, бо по нашему не будуть понятні, а того хоч кождий догадаєть ся розговір в чужі мови. Тії другі твори дуже красні, одні менї зовсїм чужі, думаю, що нїгде не були друковані. Ти, друже, лїпше то розбереш і для напечатаня призначиш“.

*) О тім пишу я ширше на иншім місци. — *О. М.*

дору Волкову въ Парижъ (Rue Claude Bernard 73) пошлить, якъ мені казали, Правду, я з нім списався и він радо буде приймати участь въ письми безплатне.

Приймить високоповажний Добродію виказ моеи глибокої шаноби и приязни— сердешно Вам зичливий

В. Антонович.

II.

Катанія 24 Декабря н. ст. 1900.

Високоповажний Добродію!

Дуже довго затяглась подорожь, через те, що в Римі я сильно був занедужав, так, шчо мусів переждати днів з 10 и потім шче в Неаполі днів 5. Накінець поселився въ Катані. Вже більш як місяць не маю ніякихъ вістей з родини. Про Ваші справи знаю тількі зъ тутешнихъ газетъ, шчо вибрано в державну раду 7 русинів, але прозвищъ не було! Якъ Ваша ласка пришліть мені иногді газету, якъ буде можно, шчоб мені не стратити зовсім розуміня ситуації. Роботу Вашого сына[2]) придержу може до нового року и проглянувши уважно відішлю Вамъ. Приймить від мене щирий привітъ и передайте поклінъ Вашої шановної родині

щироприхильний

В. Антоновичъ.

Моя адреса така:
Italia — Sicilia — Catania — Grande Albergo Centrale della Corona
Prof. Vladimir Antonovitch.

П. Мельник засилає щирий привіт всій Вашій шановній родині.

III.

Катанія 1/14 Січня 1901 р

Високоповажний Добродію!

Передусього поздоровляю Вас и Вашу шановну родину з новим роком и століттєм; бажаю Вам продолжити Вашу користную для добра нашого краю енергію и зустрінути меньше перепон від людей не уміючихъ оглядати ся на будучину. Спасибі Вам за вістки про Вашу ситуацію и за Руслана; ситуація хочъ не весела та всеж таки, ще рівноважна а мабудь в політиці треба завше якійсь час претерпіти. Та думка, про котру Ви пишете, шчо опозиціонисти неначеб-то вибороли те, шчо в остатніх часах зроблено, це така дурниця, на котру ніхто поважнійший у насъ уваги не зверне.

Статію Вашого сина[3]) я прочитав: на мій погляд робота добре написана и обидві гипотези: про короля Вацлава и про рік з'їзду науково поставлені і мотивировані. Напишіть, чи саму рукопись Вам відіслати, чи може можна передати по повороті. — Мое здоровья, хоча поволі, а поправляєть ся — морозу і снігу тутъ нема, з тиждень вже почалась зима, але вона виражаєть ся тількі дощемъ і вітром. — Прошу Вас приймить мій найщирійший привіт и бажіння всього лучшого.

Глибоко шануючий Вас

В. Антоновичъ.

PS. В одному з номерів Руслана я зустрів вістку, шчо редакція має в теці »передсмертну повість Кониського« — напишіть будьте ласкаві не вже він помер? З Кіїва мені писали про його хоробу — але нічогісінько про смерть.

¹) Розходило ся о виєднаня субвенції у центрального правительства через знакомства Антоновича і в тій цїли мали бути прислані дані про дїяльність „Просьвіти". — *Ред.*

²) Се згадка про розвідку д-ра Богдана Барвіньского, подану опісля в істор. семінари віденьским проф. Редліха, печатану в »Руслані« 1901, (ч. 231—235) і видану окремою відбиткою 1901, а наостанку в значно розширенім виді в Записках Н. Тов. ім. Шевч 1903 том 52. ст. 1—27 і окремо.

³) Та сама розвідка.

В иньшім листі без дати є толкованя волоських фраз у „Волошині" і такі слова Ів. В-а: „Посилаю тобі твори Федьковича і послї прислану єго руску марселєзу, котру в альманасї помістить не можна", (Мова очивидно про „Страж на Руси" Федьковича).

Нарештї Федькович, котрий 1876. р. жив також у Чернївцях і не потребував усего почтою посилати, зважив ся відвідати Воробкевича. Про се пише Воробкевич Барвіньскому так 25. серпня 1875: »Нинї посїтив мене в перший раз Юрій Федькович, по гуцульски одїтий, в окулярах і соломянім крисаку. Здоровий, плечистий і гарний чоловік, лиш тихий і задумчивий, здаєть ся, що велика тяж єму серце давить. Єго, так менї здаєть ся, не тїшить нї сонце, нї луна, нї днина і ніч, єму все однаково, і слова тяжко з него почути. Дивував ся я, ци то сей Федькович, котрий нераз так горяче писав, котрий щирим руским словом нас кормив і огрівав. Він містичний чоловік, в єго близькости якось одному unheimlich стає. Питав ся він мене, як далеко поступила печать нашого альманаха і як менї »Добуш« подобає ся. Казав я єму, що альманах ледви печатати ся почав, а »Добуш« гарно писаний. Просив я єго, щоб нас спомагав, щоб сильно ще забренїв у свою ліру, на що він менї відповів, що нема для кого писати, нема читателів — і таких партий, що хорони Боже і що волїє він по нїмецки писати. Ще раз я єго просив, своїми новими творами (нас) потїшити — і так і розійшли ся ми«.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина

Політичне і парламентарне положенє в Австриї доси не прояснило ся, дарма що вже 20. с. м. має зібрати ся посольска палата держ. ради на нову сесию. Бар. Бінерт, обнявши керму тимчасового урядничого кабінету, не залишив анї на хвилю своїх змагань, щоби виконати задачу вложену на сесию Короною, себ то довести до утвореня парляментарного мінїстерства. Урядничий кабінет має з волї Короги уступити зараз, скоро лише повелоб ся утворити парлям. мінїстерство. Одначе утворене парлям. мінїстерства буде лише тодї можливе, наколи між головними бодай сторонництвами дійде до порозуміня — а до того довести мають безнастанні переговори бар. Бінерта з провідниками сторонництв. Сї переговори перервалиб ся лише тодї, колиб парл. сторонництва заявили, що не можуть довести до порозуміня, а тодї показалаб ся неминуча конечність сталого мінїстерства урядничого. З ческого боку видно добру волю довести до порозуміня, промостити дорогу до утвореня парлям. кабінету, в котрім також Чехи мали би своїх представників, а видно се з проявів минувшої недїлї в Празї. Якнебудь нїмецкі бурші устроїли знов громадний Bummel на Перекопах, одначе не тільки молодоческе дневникарство, але і дневник Кльофача накликував до спокою і до умірковання, і недїля проминула в Празї зовсїм спокійно.

Одначе не видимо тої доброї волї з боку Нїмців, котрі висувають все чотири домагання уложені д-ром Еппінґером, при котрих зєдинені нїмецкі сторонництва уперто опирають ся. Окрім того N. fr. Presse, котра безнастанно піддержує огонь ненависти і розладу між Нїмцями а Чехами, запевняє, що вигляди на сповнене згаданих нїмецких домагань, котрі сей дневник уважає конечним услівєм коаліциї, скорше погіршили ся, як поправили. Нїмцї очивидно булиб раді, щоби правительствення керма опинила ся при сталім урядничім мінїстерстві, бо тодї чують они свої національні змагання і забаги більше обезпеченими.

Заграниця.

На межинародне положенє вплинув незвичайно зворот в переговорах між Австро-Угорщиною а Туреччиною, викликаний предлогою австро-угорского амбасадора (з поручення правительства) що до винагороди за турецкі домени положені в Боснї й Герцоговинї в квоті 54½ міліона корон. Сю предлогу принято в Туреччинї вельми прихильно і як запевняють найновійші вісти, має бути ще сегодня підписана умова між Австро-Угорщиною і Туреччиною. Ся вість викликала також прихильний відгомін у францускім, нїмецкім і італїйскім а навіть в анґлїйскім дневникарстві, бо тим способом усунено всї перепони до порозуміня між згаданими державами, а наслїдком того гроза війни зовсїм уступає. Наслїдком того великий везир відрочив свою промову про політ. положенє на четвер і при сїй нагодї подав би парляментови до відома також довершене порозуміня між обома державами.

Коли умова буде довершена, о чім вже нинї не сумнївають ся міродатні політ. круги, буде річию спільного мінїстерства, а також правительства австрийского і угорского перевести парляментарною дорогою одобренє сеї умови і покритє сеї квоти, що має бути осягнене в части босьнійскою позичкою, вчасти покрита додатком з австрийского і угорского скарбу.

В Сербії викликали сї події великепригнобленє, бо Сербія числила лише на спір між Туреччиною і Австриею і можливий з того поводу заколот европ. мира. Колиж порозуміне майже довершене, настало в Сербії нове пересиленє і мінїстерство Веламировича не буде могло удержати ся.

В Німеччинї викликала новорічна промова цїсаря Вільгельма до ґенералів зібраних на довірочний кружок, велике зворушенє. Цїсар бажав запевнити ся що до безуслівного довіря військових кругів, яке єму при сїй нагодї висловлено. Промова цїсаря дістала ся мимо довірочности до дневників, наслїдком чого розпочато строге слїдство, а тепер урядово заперечують, що цїсар анї словом не натякнув в розмові з ґенералами про оповіщену свого часу статю в Daily Telegraph.

Гнат Михайлович.

Відродженє литовского народу.

I. часть.

(*Загальний огляд литовского відродженя* *).

В самім серци східної Европи, серед безмежного і безкрайного моря славяньских племен, цікавий дослідник найде народець, який як своєю мовою, звичаями і характеристикою, так своєю окремішностию від усїх инших народів Европи, а з осібна Славян, викликує заінтересованє учених лінґвістів, етноґрафів і фольклористів. Нарід сей є Литовції посвоячені з ним племена Лотишів і Летґоли. Окружений білоруским морем від півночи, сходу і полудня, а дотикаючий Ґерман та Поляків від заходу, нарід сей хоч богато уляг слявізациї і ґерманізациї, але вжеж таки на дав ся взяти цїлком на поталу, але як тільки блисла зірниця волї і стопила північні леди абсолютизму, литовский нарід пробудив ся, станув, воскрес в історії людства та своїм розвоєм перевисшив в дечім навіть наших закордонних братів хоча їх є мало не десять разів більше як Литовців.

Доля литовского народу, ще й тим нам Українцям інтересна, що був час,

коли більшу частину нашого народу історична судьба получила в оден великий політичний орґанізм, литовско-рускую державу XIV і XV віка. Бо хоч після 1385 р. се є після вибору Ягайла на польского короля Литва з рускими землями і Польща почали творити династичну єдність, всеж таки заховали ті частини свою окремішність, рядились законами »Литовского Статуту«, мали переважаючу православну віру та підлягали великим князям, яких звичайно вибирали Поляки своїми королями. Аж 1585 р. старанєм Жигмонта Авґуста, правнука Ягайла, злучено Литву з Польщею, а українські землі піддано під безпосередну зан симість від Польщі. Се була голосна люблиньска унія, яка витиснула своє сумне пятно на історії обох »братніх« народів українського і литовского, відбираючи їм усіх панів, маґнатів і князів а віддаючи їх на жир польонізациї, а навіть дєяких, на найбільших яничарів і катів свого рідного народу (Вишневецкий Ярема і др.). Крім сеї історичної подібности замітити можна також, що в теперішнім стані обох народів, українського і литовского, заходить много подібности. У нас тягар проводу народу звалений на нечисленну матеріяльно залежну духовну і сьвітску інтеліґенцию, яка мусить кожду национальну полекшу здобувати тяжкою боротьбою з Поляками, тай не тішить ся симпатиями австрийского правительства; у Литовців рівнож провідники народа, се сьвященики і нечисленна сьвітска інтеліґенция, які в своїй боротьбі зустрічають тяжкі колоди від представителів шовіністичної части польскої суспільности на Литві, а з другої сторони від давлячого гнету росийского самодержавія.

Приглянмо ся проте їх житю, тим паче, що инакше не зможемо зрозуміти послідних подій вибухів национальних боротьб, яких полем були віленьскі католицкі костели, а про які пишу дещо докладнійше в другій части сих скромних заміток.

Литовский нарід замешкує два адміністрацийні округи а три ґубернії, а именно: з країв привисляньского краю (т. з. царства польского) в цілій ґубернії Сувальскій з виїмком двох повітів, і в тій ґубернії в городі Кині є оден із осередків литовского народного відродженя; із країв належачих до осередка росийских земель в цілій ґубернії ковеньскій із столичним городом Ковно, та в трох повітах (троцкім, біляньскім і частині лідського) губернії виленьскої. Крім сего Литовці замешкують північно східну кінчину Прус в німецкім цісарстві при устю Німану з більшим городом Тильжою. Крім сего много Литовців є в Америці і Анґлії на заробітках.

Литовці замешкуючі Сувалки мають специальне імя „дзукі“, сї, які замешкують Ковно — суть Zemaiciai (Жмудини). З посвояченних Литовцям племен можемо занотувати Лотишів, які замешкують ґубернію курляндску та Летґола, які замешкують т. з. польскі Інфлянти с. є. північно західну часть ґубернії витебскої.

Мова усіх тих племен є на скрізь оригінальна, — ані славяньска ані ґерманьска. Яко індо-европейці мають одна кож богато спільних слів, характеристичних сій галузи народів, а також дуже богато слів подібних до латиньских а много наголосів і окінчень властивих грецкій мові. От возьмім кілька примірів: лит. Dievas, лат. Deus, Бог; Tris vyrai vieną jungą traukiu, лат. Tres viri unum iugum trahunt, три мужі несуть одно ярмо; mergere лит. merkti, ugnis — ignis — огонь, tu — tu — т, is — is — сей ітд.; литовска мова улягла в дечім впливам білорускім і польским а знова мова Лотишів ґерманьским. При тім історія розлучила їх так, що мови їх віддалились більше як славяньскі між собою. Паралелю можна поставити, що як Німець Скандинавця, так Литовець Лотиша не зрозуміє. При тім ріжнять ся вірою, бо усі Литовці є католиками а майже усі Лотиші протестантами. Летґола маленький народець (400.000) є посередним що до мови між Литовцями а Лотишами, а що до віри поділений між два висше згадані віроісповідання.

Статистика росийска виказує число Литовців около трех міліонів а до сего треба додати 200.000 Литовців, що замешкують в Прусах і 300.000 в Америці, так що разом $3^1/_2$ міліона душ. Лотишів**) є 1,200.000 душ.

Литовці ріжнять ся навіть що до характеру від Славян а особенно Поляків. Литовець є повільний, спокійний, кермуючий ся розумом і розвагою а не чувством і фантазиєю, скритий і маломовн й. Поляк впрост противно.

(Дальше буде).

*) Замітки сесї суть головно плодом розмов моїх з литовским сьвященником о. Б., з яким довелось мені зустрітитись на студиях на чужині.

**) Лотиші є народом дуже культурним і економічно дуже сильно стоять. Мають они розвинену літературу і науку. Мають около 30 часописий, отже одна часопись на 40.000 люда. Азбуки уживають ґотицкої Летґола (они себе звуть Лятґалї) є рівнож народом, який осьвітою перевисшає инші народи Росиї. Около 60 проц умів по летґольски читати і писати. 35 проц. по росийски умів. Они пишуть латинкою. В Петербурзї виходить їх місячник »Austra« (Зоря) під редакциєю д. Кемпиша. Давнійше виходили: „Gaisma“ (сьвітло), »Auseklis«, „Zemkopis“ (Rolnik), Drywa видавав о. Скринка (Ріля), які поупадали з браку средств.

МИКОЛА КУРЦЕБА.

На новий рік.

Із українських нив, із українських піль
жмінку верна несу — новорічний засів;
а що зерно то жаль, а що зерно то біль
і приглумлений стон з грудий руских синів.

Ой бо виріс у нас на пшеничних ланах,
як отрута кукіль, що нівечив засів;
той кукіль, то вражда по всіх руских хатах
розсїває лиш їдь і незгоду і гнів.

Порізнив він братів, заперечив правам,
Що їх нарід добув у віковій борбі;
Ефіяльтів клеплю і свій юдиний крам
Мов заразу несе по всій рускій землї.

Тай у пропасть веде непросьвічений люд,
На поталу катам віддає братів всіх,
За сусїдний кордон тай під царску власть-кнут
Несе віру батьків на глум, сором і сьміх.

Та не підемо ми, України сини,
На нечистивих путь, поки в наших серцях
Руске серце ще бє, серце повне любви
Усіх руских синів, по всіх руских землях.

Та не підемо ми, хотьби душу дати
У важкій боротьбі нам за віру — народ;
Най пропадуть у вік зради винні сини
Як те зерно піску в глибині морских вод.

Ми за правдою йдем, нас не спинить ніхто,
Бо над нами провід в Всемогучих руках;
Ми до бою ідем за сьвятеє діло
Сила Правди у нас й хрестом вінчаний стяг.

Запросини до передплати.

Місто шумних оповісток, які звичайно заміщають часописи з початком року, щоби заохотити широку публику до передплати, ми запрошуємо скромно наших передплатників і сторонників до дальшого витреваня при нашім стягу та до ширеня нашої часописи в близьких собі кругах

А робимо се тим сьміливійше, що можемо вказати на закінчений період дванайцятилітної витревалої і небезуспішної праці на поли нашої народної політики, літератури і громадяньского житя.

За той час не було такої квестиї в нашій народній боротьбі, якої би »Руслан« не обговорив зі становиска рациональности і успішности для народа і церкви, не було справи у наших економічних та орґанізацийних змаганях, якоїб »Руслан« не підпер словом і ділом, не було майже молодого письменника, який би не найшов був в »Руслані« гостинного місця і не було покривдженого, який би не найшов в »Руслані« оборони по правді і справедливости. »Руслан« став потребою нашої суспільности і без него наше громадяньске, публичне житє майже не дасть ся подумати.

Особливо наше духовеньство повинно не тілько плятонічним признанем, але реальною підмогою пособити нашому видавництву, щоби оно розширило ся так, як на се заслугує. Ся підмога містить ся не тілько в самім пренумерованю, але і в сьмілім, сьвідомім ширеню часописи та запомаганю єї дописами.

Тоді і квестия розширення рамів часописи стане актуальною і зміст єї богатший на славу самих дописувателів, на користь громадяньского житя, на добро нашої народної слави!

Ми з нашої сторони постарали ся о збільшенє числа наших дописувателів на провинції та заневнили собі співучасть визначних сучасних письменників у наших фейлетонах. Крім більшої скількости поменших оповідань та новель оригінального письменництва і ліпших перекладів, будемо друкувати твори пера Осипа Маковея, Богдана Лепкого, Уляни Кравченко, Яросл. Гординьского, Богдана Барвіньского, Франца Коковского, Івана Коссака, Теодора Біленького, М. Курцеби, Івана Остапа і др.

Всїх наших довжників просимо о ласкаве вирівнанє залеглостий. Услівя передплати ті самі, що в минулім році.

Редакция „Руслана“.

Від видавництва.

(З нагоди замітки о. Гр. Селяньского в »Ниві« в ч. 1. з 1909).

Розпочинаємо новий рік нашого видавництва. Хто мав діло з дневникарством на Руси, сей зрозуміє всі трудности й перепони, з якими кождий дневник приневолений бороти ся. А тим більше перепон, тим більше трудностий мало наше видавництво, бо очивидно вже для самої конкуренції було оно солию в очах противників. Однаєе ми не налякали ся тих перепон а оперши ся на християньскім сьвітогляді, ставувши на щирій национальній основі ішли ми і будемо йти сим шляхом і дальше. А як небудь не щадили нам противники всяких клевет, підозрівань і крамол, ми стояли непохитно при нашім християньскім і национальнім прапорі і коли наша суспільність зрозуміла шкідні наслідки всяких компромісів з нашими відступниками народними, коли побачила цілу грозу пропасти, в яку ведуть наш нарід всякого рода недовірки, і почикає громадити і скупляти всї щирі робочі сили до праці народної на християньских основах, то в тім неперечно бачимо успіх наших змагань.

Ми не вагали ся, де було треба і де була нагода, вказувати на надужитя органів політичної адміністрациї, на недомаганя судівництва і шкільництва, на нахабність всепольского сторонництва і звертали бачність міродатних державних і автономічних чинників на потребу поправи відносин, на конечність свобідного розвитку руского народа і переведенє признаної єму законами рівноправности.

А робили ми все поважним способом,

без шумної і крикливої фразеольоґії і будемо й на дальше встоювати рішучо за наші права народні, за нашу св. Церков. Позитивна і реальна праця доведе нас до цїли, а здорової і розумної опозициї ми нїколи не осуджували, вказуючи на се, що така опозиция дасть ся погодити з реальною, позитивною працею.

Алеж сама редакция всего не зробить, потреба помочи й суспільности а особливо нашого народолюбного духовеньства. Нехай же оно піддержує нас морально і материяльно, нехай також бере й пером участь у видавництві, котре радо і з вдякою принимало всякі статї з тих кругів надсилані, а тоді часопись стане актуальнїйша і інтереснїйша. Окрім того вже в найблизшім часї подумаємо і про розширенє обєму, бо самі відчуваємо єго тїсноту в надії, що наша суспільність піддержить наші щирі змаганя для добра України-Руси.

Новинки.

— **Календар**. В четвер: руско-кат.: *Новий Рік 1909*; римо-кат.: Фелїкса. — В пятницю: руско-кат.: Сильвестра папи; римо-кат.: Мавра. — В суботу: руско-кат.: Суб. п. Пр. Малахія; римо-кат.: Маркила папи.

— **З Новим Роком** желаємо нашим пов. читачам всего добра і кличемо із щирого серця: **Щасть Боже!**

— **Пропаґанда православія**. З нагоди дописи про Бразилію, яку помістили ми в різдвянім числї, „Галичанинъ“ пише: »Само собою понятно, что того рода поведеніе кинуло яркій свѣтъ на украинскую культуру и на украинское духовенство, которого въ Бразиліи еще не знали. Поляки и вообще противники восточного обряда затирають руки изъ радости, а наши переселенцы, ожидавшіи въ Бразиліи своихъ русскихъ священниковъ и получившіи вмѣсто нихъ украинскихъ базильянъ и ихъ личного антагониста о. Петрицького, стоять розочарованныи и вѣроятно прійдется имъ просити православного американского архіепископа Платона, щоби имъ прислалъ православныхъ священниковъ и освободилъ народъ отъ того соблазна, въ якій ставятъ его украинскіи священники изъ Галичины, явившіися въ Бразилію не для поддержанія благочестія, лишь для борьбы, процесовъ и скандаловъ, компромитующихъ весь нашъ галицко-русскій народъ. Печально и – отвратительно...“ — Замітка „Галичанина“ хиба аж надто ясна. Він вказує виразно дорогу, якою мають йти єго сторонники. А над оправославленєм американьских Русинів працюють вже колишні униїтскі сьвященики, а нинї апостати, Січиньскі і Крохмальні, рідні дїти цара і православного „Галичанина“. Дивна річ, що такий орґан попирають материяльно і морально униїтскі сьвященики москвофіли в Галичинї. Да, печально и отвратительно!

— **Ювілейний просьвітно-економічний конґрес.** З нагоди 40-лїтного ювілею скликує Товариство „Просьвіта“ перший просьвітно-економічний конґрес на день 1. і 2. лютого с. р. На конґресї мають бути вияснені всї головні завданя нашої орґанїчної працї, та вказані її дотеперішні здобутки, хиби, потреби, реформи і т. и. Комітет підготовляючий зробив все, щоби конґрес сей приніс Товариству „Просьвіта“, а тим самим і всїй нашій суспільности найбільший хосен, і оголосить докладну проґраму дня 15. січня. Сегодня подаємо поки що лише деякі звістки про конґрес. Наради конґресу обіймуть найважнїйші просьвітні і економічно-господарскі питаня і будуть вести ся в секциях після такої диспозициї. I. Секция просьвітно-орґанїзацийна. 1. Комісия. а) Поборюванє неграмотности. б) Видавництва для народу, молодїжи і дїтий. Кольпортажа видавництв. в) Орґанїзация просьвітних читалень і філїй. г) Народне шкільництво. ґ) Народний унїверситет. 2. Комісия. а) Народні забави, ігрища, людові орхестри і хори. б) Товариске житє молодїжи, селяньства, міщаньства. в) Соколи, Січи, пожарні товариства, туристика. г) Народний і людовий театр. — II. Секция гіґієнічно-гуманїтарна: 1. Комісия. а) Пожива люду. б) Смертельність дїтий, поборюванє пошестних слабостий, поміч в наглих случаях, повитухи, санїтарні устави. в) Борба з алькоголїзмом, брацтва тверезости. 2. Комісия. а) Опіка дїтий: приюти, захоронки, вакацийні оселї. б) Опіка молодїжи: бурси, інтернати. в) Опіка слуг, робітників, еміґрантів. — III. Секция рільничо-економічна: 1. Комісия. а) Загальний образ нашого господарского житя. б) Аґрарне законодавство, податкові і спадкові справи. в) Мелїорация, комасация, парцеляция, рентові оселї. г) Рільничо-економічне, заводове образованє (рільничі школи, школи домашного господарства для дївчат). Заводові часописи. 2. Комісия. а) Досьвідні поля, знаряди господарскі, штучні погної, насїнє. б) Годівля худоби, дробу, кріликів, риб, пчільництво. в) Садівництво, городництво, промислові ростини. г) Заряд сїльского господарства, господарска рахунковість. — IV. Секция кооперативно-економічна: 1. Комісия. а) Домашний промисл: ткацтво, кошикарство, вироби з дерева, соломи, лози і рогожи, гарбарство, кушнїрство, шевство, каменярство, металеві вироби. б) Ремесло. 2. Комісия. а) Кооперация. Спілкові крамницї, спілки до спільного уживаня рільничих машин, спілки годівлї худоби, спілки обезпечень худоби, молочарскі спілки, спілки закупна і продажі господарских витворів, мелїорацийні і комасацийні спілки, фінансові институциї і товариства обезпечень. — Доси зголосило ся вже 50 референтів. До участи в конґресї запрошено всїх почетних членів Товариства „Просьвіта“, всї філїї, всї товариства „Просьвіти“ з України і богато визначних україньских дїячів на поли просьвітно-економічнім, також усїх послів до сойму і до державної ради. Упрошено всї наші співацкі товариства, щоби зладили на день 1. лютого вокально-музичний концерт. Треба надїяти ся, що конґрес заінтересує широкі круги нашої інтелїґенциї і сьвідомого селяньства і збере як найбільше учасників до нарад та виміни гадок у просьвітно економічних справах

— **Галицкі москвичі** розломали ся на Дудикевичівцїв і Королївцїв, через те, що їх проводирі посварили ся між собою. Отся вістка кружляє по польскій пресї від кількох днїв, а з дневникарского обовязку передаємо єї нашим читачам.

— **„Галичанинъ“** заперечує рішучо вістку подану польскими ґазетами, немов би консуль Пустошкін мав уступити зі Львова. Чи прибічний орґан Пустошкіна має сим разом вірні інформациї — побачимо небавом.

— **Розправа Січиньского** — як доносить Dzien. p. — відбуде ся аж в марцю.

— **Осторога**. Від кількож тижнїв насамперід по сусїдних душпастирях Львова крутив ся молодий чоловік, що видавав себе за наверненого социялїста, жадав навіть сповіди і під предлогом, немов би був рідним братом о. Конст. Єрмого, єромонаха з Студ. Лаври в Скнилові і на підставі від сего монаха засягнених інформаций і видурених памяток видурював гроші на дорогу. Сим на основі самим о. Константином Єрми з Скнилова стверджених інформаций можу прилюдно заявити, що сей молодий чоловік цїлком не є рідним братом о. Константина Єрми по плоти, а противно є, як на молодий свій вік, незвичайним дурисьвітом, якого більш як злодія треба боятися і стеречи ся, а навіть і казати єго приарештувати, бо він навіть сьмів загрожувати житю нашого Найдорожшого Архіпастиря Ексц. Митрополита.— *Оден з потерпівших сьвящеників львівских.*

— **До Канади** прибувають єще многі люди, котрих там манить висока платня. Однак як тяжко они заводять ся, коли побачуть, що за всякі фабричні артикули мусять платити півтора раза тілько що перед тим. Пожива і напиток є також далеко дорозші, а помешканє що найменше два рази тілько коштує що в ріднім краю. Паливо є також незвичайно дороге, а то з причини довго-треваючої зими. Взагалї житє в Канадї стає з кождим днем дорозше. Так пише „Канадийский фармер“.

— **Страшна смерть**. Вчера перед полуднем коло касарні 10. баталїону піонїрів в Перемишлї відобрав собі житє підпоручник Антін Шнайдер при помочи екразитового набою. Причину до сего дало відобранє єму ранґи офіцира за те, що наробив на 3.000 К нечистих довгів. Сей довг покрито вправдї з т. зв. офіцирского фонду, але гоноровий суд узнав, що Шн не заслугує бути офіциром. Шнайдер, чоловік молодий, взяв собі се до серця і задумав скінчити самоубийством. Цїлу ніч на вчера перегуляв при пиятицї, а рано зайшов перед касарню і в дверах підпалив папіросом екразиновий набій. Цїлу одну сторону самоубійника розірвало на кусні, так що серце найдено о кілька метрів на боцї. Смерть наступила в одній хвилї. В касарнї наробив вибух доволї великої шкоди. Кілька дверий в коритарях поломали ся, а всї шиби в касарнї потріскали. Рахунковий підофіцир, що сидів в третій кімнатї, упав з крісла на землю. На щастє не стало ся нїкому з жовнїрів в касарнї нїчого, крім одного самоубийника. При Шнайдрі найдено два листи. В однім, отвертім, заявляє, що відбирає собі житє і описує, що до набою ужив 20 декаґр. екразиту і инших хемікалїй. Мимоходом сказавши, сей набій міг був розсадити кілька будинків. Другий лист запечатаний є заадресований до мінїстра війни. Самоубийник був одягнений в офіцирский мундур, хоч від недїлї вже не мав права єго носити.

— **Катастрофа в південній Італїї**. Месина лежить в звалищах. Остали лише ненарушені часть палати архіепископа, сутерини астрономічної обсерваториї і дім одного з лїкарів. Сей дім був побудований так тривко, що міг оперти ся найсильнїйшому землетрясеню. Стояв на широкій рівнинї, сильні фундаменти опирали ся на грубій верстві вапна, мури лучили не деревляні бальки але зелїзні штаби. Підчас катастрофи дім трохи захитав ся, але остав ненарушений. Лїкар з цїлою родиною спас житє. — Три найбільші зі знищених міст: Месина, Реджіо і Пальмі мають бути відбудовані з огляду на їх промислове і стратеґічне положенє. Вийдуть окремі приписи що до способу будови домів, які не будуть могли бути поверхові і мусять стояти на кріпких фундаментах. Відбудова міст потриває кілька лїт. На ту цїль зложить ся Італїя в формі додатків до податків. — Зі всїх сторін сьвіта пливуть жертви на нещасливих Італїйців. В Німеччинї вібрано $2\frac{1}{2}$ мілїона марок. В Ґенуї дозволила міска рада славному скрипкареви Губерманови дати концерт на скрипцї Паґанїнього, якої від смерти пок. музика і композитора нїхто не сьмів уживати. Концерт приніс ратунковому комітетови кільканайцять тисяч лїр доходу. — В Реджіо при розкопуваню звалищ найдено ще живу 3-лїтну дївчинку.

— **Що зїдає і випиває Львів?** Місто Львів з поверх 180 000 душ населеня анї оре анї сїє, а споживає лише то, що до міста довезуть. А що міскі акцизники стережуть рогачок і всїх стежок під містом не гірше як чорти пекла, то статистика оповіщена маґістратом мусить бути точна. Возьмім останний падолист. В тім місяци спроваджено до Львова: 8.600 лїтрів руму і лїкерів, 127.100 л. горівки, 113.200 л. вина, 491.300 л. пива, 27 600 л. меду, а вкінци 18.000 л. отцу і $4\frac{1}{2}$ мілїона лїтрів води. Кого палили алькоголї, міг їх гасити оцтом і водою. Очевидно, що далеко більше Львів їв, як пив. І так: рогатої худоби дорослої зїджено 1.657 штук, телят 5.271, овець лише 463, безрог 5.875, крім того 136.200 клґ. привезеного мяса, 36.697 качок і гусий, 70.115 курий і голубів, 1 дика, 128 серн, 1.870 заяців, 390 бажантів, дикого птацтва 1.800 штук, 140.000 клґ. риби, 42.500 клґ. рижу, 1,910.800 клґ. муки, 1,867.000 клґ. збіжа на хлїб, 2,460.000 клґ. вівса, 2,220.000 клґ. сїна і соломи, 14,200 клґ. ярини 1,293.000 клґ. сьвіжих овочів, 60,700 клґ. сушених овочів, 13.570 клґ. масла, 8.200 лою, 15.800 клґ. смальцю, (маргарини не подає статистика, бо она криє ся в маслї),

19.000 клґ. мила (здаєсь, не до їдженя), 80,300 клґ. сира, 1,860.000 яєць, 600 клґ. воску, 3.500 клію, вкінци сконсумував Львів в листопаді 4 міліони кільоґрамів вугля. Сї дати находять ся в статистичнім місячнику Львова в рубриці: „Заосмотренє міста в живність“.

— **Пригода на зелїзници.** Дирекция зелїзниць державних у Львові доносить: В наслідок вискоченя із шин пяти возів поїзду тягарового ч. 288 вчера о год. 10 вечером в часї долучуваня возів на стациї в Озірній, спізнили ся поїзди особові їдучі зі Львова до Підволочиск і именно поїзд ч. 13 о годину. В наслідок тої пригоди оден кондуктор дізнав контузиї. Перешкоди в руху усунено в ночи.

— **Катастрофа в церкві.** Про страшну катастрофу в церкві, підчас якої згинуло сорок людий, доносять із Швайцариї. Катастрофа та стала ся минувшої недїлї в сїльци Накс, положенім недалеко міста Сіттен в кантонї Валліс. Сїльце се лежить у висоті 1281 метрів понад морем і яких 3 годин дороги на полудневім сході від міста Сіттен та числить около 500 душ. В недїлю рано, коли жителї села зійшли ся на богослуженє, завалила ся стеля і вбила 400 людий а 60 більше або менше тяжко поранила.

— **„Русь“**. Під тим заголовком почав господин Луцикъ видавати у Львові тижневник, в якім хоче перелїцитувати „Ґалїчаніна“. Задля того вчерашний »Галїчанін« накинув ся мокрим рядном на госп. Луцика і єго „Русь“, відсуджуючи Луцика від »русско - народної« чести, а „Русь“ від „русскости“. Яке їхало — таке здибало!

— **Сектярский фанатизм.** Американьскі часописи доносять про англїйского „духобора“ фанатика Шарпйого, котрий оголосив себе Ісусом Христом, тим, котрого шукають „духобори“ і пустив ся був в дорогу із Злучених Держав до Йорктону, щоби дати пізнати ся „духоборам“. Коли однак „духобори“ єго не приймили, він вернув назад до Злучен. Держав. Недавно в Кензас Сити він хотів проповідувати на улици враз з громадою своїх апостолів і учеників, котрі всї були узброєнї в револьвери і стрільби. Поліция дістала розказ розігнати їх і коли взяла ся до виконаня сего, релїгійні фанатики повитягали ревльвери і зачали стріляти. Конець був такий, що одна дївчина і три поліцианти згинули на місци. Сам провідник Шарпій зістав ранений.

Оповістки.

— **Репертуар руского театру в Перемишли.** Саля Народного дому. Початок 7 вечер.

В четвер 14. с. м. „Мари“ родинна драма в 3 діях Г. Ібсена.

В пятницю 15. с. м. „Жидівка вихрестка“, народна драма зі співами в 5 діях Тогобочного.

— **Перенесеня в судівництві.** Управитель міністерства справедливости переніс радників кр. суду і начальників пов. суду: Ант. Соботу в Обертинї до Отинії й Ів. Шіндлера в Глинянах до Тисьмениці, пов. судию і начальника суду Ів. Писарского в Турці до Ходорова; пов. судиів: д-ра Мих. Конюшецкого в Самборі до Краківця, Льва Ґелю в Щирци і Вит. Шуляковича в Галичи до Перемишля, Дениса Глїбовицкого в Куликові до Львова, Івана Масляка в Солотвинї до Стрия, Влад. Кузиньского в Камінці стр. до Львова, Стан. Танасевича в Немирові до Перемишля, Льва Тіґермана в Долинї до Стрия, Д. Норсесовича в Яблонові до Кут, Стан. Дидушиньского в Тлустім до Болехова, Дм. Островского в Борщеві до Щирця, Ел. Яницкого в Дрогобичи до Стрия, д-ра О. Лінка в Мостисках до Львова, Миколу Третяка в Турці до Тернополя, Василя Щербатюка в Калуши і П. Зачка в Снятинї до Самбора та Каз. Сьвєжавского в Тисьмениці до Сянока; — судиів: Мих. Куціньского в Стрижеві до Львова, Ів. Золотенького зі Старої Соли до Сїняви, Тад. Папе в Солотвинї до Дрогобича, Ів. Комариньского в Мельници до Рави рус., Ів. Білиньского в Турці до Калуша, Ів. Василика в Пороховнику до Яворова і Ос. Витковского в Судовій Вишнї до Коломиї; дальше надав посади судиям з львівского округа висшого кр. суду: Генр. Садловскому в Товмачи і Ант. Лукіяновичеви в Бібрці і переніс заступника держ. прокуратора Ос. Двожака в Золочеві до Львова.

Посмертні † оповістки.

— **О. Іван Войнаровский**, парох в Сопові, коломийского деканата, упокоїв ся у Відни дня 9. с. м. в 44 р. житя, а в 15 р. сьвященьства. В. є. п.!

— **Іван Чарнецкий**, урядник дирекциї скарбу в Станиславові, упокоїв ся дня 11. с. м. в 32 р. житя. В. є. п.!

— **Анна** з Каміньских **Дудикова**, жена о. Івана Дидика, місцедекана і пароха в Караєві, упокоїла ся дня 2. с. м. в 42 р. житя. В. ї. п.!

— **Іван Мриглодский**, податковий асистент в Підбужу, упокоїв ся дня 4. січня в 35 р. житя. В. є. п.!

— **Емилїя Алексієвич**, народна учителька в Віжомли, яворівского повіта, упокоїла ся дня 10. с. м. в 22 р. житя. В. ї. п.!

— **Михайло Плавюк**, горожанин міста Кут, отець катехита в Товмачи, упокоїв ся дня 11. с. м. В. є. п.!

Телеґрами

з дня 13. січня.

Бенінґгам (коло Вашинґтону). Урядово доносять, що на північно-західних побережах півн. Америки наступило вчера сильне землетрясенє і наробило много шкоди. Водопроводи потріскали і позаливали доми. Вулькан Монт Бакер, який уважано за вигаслий, почав вибухати.

Париж. Палата депутованих вибрала знова президентом Брістсона.

Солунь. Причалив ту даньский паропляв з амунїциєю для Сербії.

Солунь. Туреччина спробувавши бойкотової витривалости на Австиї примінила бойкот також до грецких товарів. У всїх портах не допущено до виладованя грецких кораблїв.

Відень. Урядова вістка про приняте Туреччиною австро-угорскої предлоги що до заплати за Босну викликала на біржі величезну звижку.

Перербург. Минулої ночи доконано богато арештовань в Петербурзї і в Царскім селї. Поліция мала викрити заговор на царя.

Кость Курилло.

Письмо з Америки.

(Дальше).

New-York 9. XI. 1908.

Дїйсно, щось мене тягне до того Нюйорку. Як лишень маю кілька свобідних хвилин від мойого занятя, сїдаю на express і в дорогу до того центра американьского житя.

Пересївши з трену на феру (пароплав), з фери на елевайтер їду через Fifth Avenue пята евня), через сю найкращу дїльницю, о паньским, аристократичнім виглядї, о тих гордих рядах в однаковім стилю з камення будованих брунатних палат, в котрих живють видно, як в небі, долярові аристократи. Тут то з'їзджають ся усякі декоровані голови благородними предків коронами, та полюють на міліонові посаги американок, щоби направляти свої герби.

Не про те впрочім йде менї. Я їду штрітКарою до „Metropolitan Museum of Art“. Напроти пятої евні в Central Park-у біля 82 вулиці стоїть воно, мов би виковане, а не будоване, з червоного ґраніту, з темними марморовими фасадами, з лискучими ренесансовими крилами з майже чорного індійского камення. Тисячі людий просуває ся сюди в нїмім скупленю, одні йдуть головною брамою до внутра, а другі повертають. Вступ в призначених годинах свобідний кождому. Входжу з іншими до внутра і по дорозї купую катальоґ. Внутро музея займає 33 головних кімнат на партері і 36 на поверсї та кромі них ще побічні крухти.

Гарними мраморними сходами входить ся в головний коридор де прихожого витають цїнні скульптури Powers'a, Gibson'a, Rinehard'a, Barmard'a, Milet'a, Albano'a, Fischer'a і т. д..

Між иншими найгарнїйшою видає ся менї „Salome“ звісного W. W. Store'a. На серединї коридору дві спіжеві статуї: Бакхантка Macmonies'a і група медвежа Bartlet'a. Перша і друга кімната заложена майже самими скульптурами авторів з цїлого сьвіта. Можна тут стрінути побіч імен найголоснїйших, також такі, про котрі нїхто майже не знає. Побіч Torwaldsen'a і Schwanthler'a, якесь імя Грека, трудне в додатку до відчитаня. У третїй комнатї відбувають ся постійно вистави новонадісланих оказів. Четверта комната, се памяткові річі, письменні спомини, спадщина і завіщаня Washington'a, Franklin'a, Lafayette і д. Пята комната — північно і південно американьска националїстика. Шеста комната — мексиканьскі викопалища і загально-американьскі старинности. Далї йдеть ся через бічний коридор, прикращений модерними, бронзовими статуями і входить ся в сему комнату, де годить ся відати поклин дїлам рук Rodin'a і Tomsdn'a. Осьма і девята комната — грецкі і римскі старинности, етрускі знаряди і бронзи з Marquand. Десята комната — на стїнах малюнки з останних часів римскої републики, се викопалища з 1891 р. в старій віллї Boscoreale біля Помпеї. Передусїм задержала ся, та дала ся цїло перевести спальня сеї віллї з чудовими фресками незвісного автора. Придивляючи ся тїй спальні, не хочеть ся вірити, щоби люди в тодїшні час мали так багато естетичного смаку та що у подібних хвилях віддавали ся такому сибаритизмови. Одинацята комната обвішена диванами, цїнними східними килимами, у ріжних скляних етуї старі канделябри, о морскім тонї малахити, старі вази, урни, кунштовні емалї, порцеляни і богато иньших дрібних предметів минувшини.

Дванацята і тринацята кімната називають ся „Pavilion of Carved Wood“, а в нїй находять ся різьблені і точені в дереві ріжні предмети і знаряди славних людий. Є там прегарне крісло Rubens-a, старо-англійский стїнний годинник з 1640 р., італїйска тримутка виложена слоневою костию, норвежскі залубні, каламарі, пера і т. д. Здовж тих кімнат тягнеть ся коридор, в якім є приміщений староіталїйский шляхоцький коминок. По другій сторонї провадить рівнок коридор, серед якого стоїть статуа американьского поета, Edgara Allam Poe (1809—1849).

Від першого коридору є 14-та комната, що містить в собі Cesnola-цьку штуку, передусїм бронзи і написи. 15-та комната, староримський марморний саркофаґ і в ассирийсько-грецьким стилю нагробник, найдений на Кипрі біля містечка Аматунт. Далї знова стоять два саркофаґи ассирийські і один фенїкийський марморний нагробник, а кромі них цїлі ряди театральних грецьких масок. В 16-ій кімнатї находять ся віддїли ріжних архітектур. В 17-ій, 18-ій і 19-ій, фраґменти нагробників, статуй, малюнків, терракотта, алябастри, лям

ри, написи, підписи, печатки, та деякі памятники старогрецької і римської культури. 20-ту кімнату називає катальоґ „Hall of Glass and Pottery“. Та у дійсности бачимо тут египецькі, фенїкейські, грецькі і римські скляні предмети, як збанки, чаши, вази, що походять ще із 700 літ перед Христом. Далї в гарних шафках уложені шарветийські і яретийські окази кляспчної і модерної скляної штуки, кромі сего великі кипрійські вази і родийські амфори. 21-ша кімната, се ґіпсова штука; 22-а і 23-а — ріжні відділи ґерманської та італійської скульптури ренесансових часів. Тут тягнеть ся знова коридор з кращими фраґментами середньо-вічної і ренесансової французької архітектури. 24-а кімната, се „Hall of Architectural Casts“ з мінїятурами моделів клясичної архітектури. По стїнах розвішені образи. Дійсно приковують очи до подивлюваня Haus-a Makart лови Дияни, побіда G. Richter-a і мир Knaus-a. 25 а кімната містить грецькі і гелленські образи; 26-а скульптуру Партенону та инчих аттицьких будівель, 27-а бронзові наслїдованя викопалищ Помпеї і Геркулянеум, 28-а — наслїдованя олимпійських памятників, 29-а — египецьку скульптуру, 30-а — ассирийські образи, 31-а, 32-а і 33-а — египецькі мумії, ассирийські памятники, египецькі статуї, амулетти і перґаміни та багато инчих старинностий.

(Дальше буде).

НАДІСЛАНЕ.

На численні запитаня заявляю сим, що мої »Проповіди на сьвята і неділї цїлого року. Часть IV« суть уже в печатнї.

Петро Білиньский
нарох в Зарваницї.

Нові книжки!

Люксусові видання!

МИХАЙЛО ЯЦКІВ: Казка про перстень, збірка оповідань; (вид. „Молодої Музи“ ч. 3.) стор. 130, цїна 2·50 К.

МИХАЙЛО ЯЦКІВ: Dorycki krużganek, opowiadania z ukraińskiego, przełóm. Sydir Twerdochlib, стор. 130, цїна 2·50 К.

СИДІР ТВЕРДОХЛІБ: В сьвічадї плеса, збірка поезий, (вид. „Молодої Музи“ ч. 8.) стор. 80, бр. 1 К, в опр. 1·60 К.

Головний склад в книгарни Тов-а ім. Шевченка, Львів, ул. Театральна ч. 7.

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	**8·55**	**1·30**	5·45	9·50
Кракова	7·25	9·50	—	**8·40**	**2·30**
Ряшева	—	—	1·10	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·15**	5·40	10·30
Черновець	8·07	—	**2·05**	5·57	9·30
Черновець	—	—	—	—	**12.20**
Станиславова	5·40	—	—	—	—
Коломиї,	—	10·20	—	—	—
Стрия	7·29	11·43	3·50	—	11·00
Пустомит	7·29	11·43	3·50	—	11·00
Самбора	8·00	10·30	2·00	—	9·10
Любіня	8·00	10·30	2·00	9·10	—
Рави руської	7·10	12·40	4·50	—	—
Янова	8·26	1·15	5·00	9·25	10·10†
Брюхович	7·10	—	12·40	4·50	8·20
Брюхович	8·15	—	—	—	—
Зимної води	5·50	7·25	1·10	5·45	9·50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7·01	11·40	**2·00**	5·15	10·12
„ Бродів	7·01	—	**2·00**	5·15	10·12
„ Курович	—	—	12.54	—	8·34
„ Винник	7·51	—	12·54	3·44	8·34

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·50	**8·25**	**2·45**	**7·00**	11.15
Кракова	—	8.40	6·12	7·35	12·45
Ряшева	—	—	3·30	—	—
Підволочиск	6·20	10·40	**2·16**	7·45	11·10
Черновець	6·10	9·35	**2·23**	—	10·38
Черновець	—	—	—	—	**2·50**
Станиславова	—	—	—	2·40	—
Коломиї	—	—	—	6·03	—
Стрия	7·30	—	2·25	6·42	11·25
Пустомит	7·30	—	2·25	6·42	11·25
Самбора	6·00	9·05	4·00	—	10·45
Любіня	6·00	9·05	—	4·00	10·45
Рави руської	6·14	11·05	—	7·10	11·35†
Янова	6·58	9·15	1·35†	3·35	6·30
Брухович	7.21	11·05	—	—	—
Брухович	6·14	—	3·35	7·10	11·35†
Зимної води	3·50	8·40	3·30	7·35	11·15
З Підзамча:					
До Підволочиск	**6·35**	11·02	**2·31**	8·08	**11·32**
„ Бродів	**6·35**	11·02	**2·31**	8·08	—
„ Курович	—	8·53	—	4·41	—
„ Винник	5·47	8·53	2·01	4·41	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділї означені †.

Видає і відповідає за редакцию **СЕМЕН ҐОРУК.**

З друкарнї В. А. Шийковского.